

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 277/09-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. augusta 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. B., B., zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I č. k. ORP-623/OEK-B1-2007 zo 14. apríla 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. B. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2009 doručená sťažnosť JUDr. M. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. M. L., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave I (ďalej len „okresné riaditeľstvo“) č. k. ORP-623/OEK-B1-2007 zo 14. apríla 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ORP-623/OEK-B1-2007 KV podal 12. decembra 2008 sťažnosť proti nezákonnému postupu vyšetrovatelky Policajného zboru npor. Mgr. V. K. (ďalej len „vyšetrovatelka“) a námietku zaujatosti s poukazom na závažné a opakované porušenie zákona, ako aj na skutočnosti, ktoré majú zakladať dôvodné pochybnosti o nezaujatosti a nestrannosti vyšetrovatelky voči jeho osobe.

Uznesením z 12. decembra 2009 vyšetrovatelka rozhodla o svojom nevyklúčení z vykonávania úkonov v označenom trestnom konaní. Sťažovateľ podal proti tomuto uzneseniu 6. februára sťažnosť. O sťažnosti rozhodla uznesením č. k. ORP-623/OEK-B1-2007 zo 14. apríla 2009 (ďalej len „namietané uznesenie“) riaditeľka odboru justičnej polície, úradu justičnej a kriminálnej polície okresného riaditeľstva mjr. PhDr. T. G. tak, že ho zamietla. Namietané uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 15. mája 2009.

Podľa názoru sťažovateľa je namietané uznesenie „*v zjavnom rozpore so skutkovým a právnym stavom veci, a je zjavne neodôvodnené a arbitrárne...*“, pričom v ďalšom texte sťažnosti konkretizuje svoje námietky voči nemu a po analýze príslušnej judikatúry ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa rozhodovania o námietkach zaujatosti konštatuje, že namietané uznesenie okresného riaditeľstva „*nie je riadne odôvodnené a napĺňa znaky svojvoľného a arbitrárneho rozhodnutia*“.

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti nálezom, v ktorom vysloví, že namietaným uznesením okresného riaditeľstva bolo porušené jeho základné právo podľa č. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ tiež žiada, aby ústavný súd uložil okresnému riaditeľstvu uhradiť mu trovy konania v konaní pred ústavným súdom.

Súčasťou sťažnosti je aj žiadosť sťažovateľa, aby podľa § 26 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky,

o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti prednostne.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou najmä domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s porušením čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, ku ktorému malo dôjsť namietaným uznesením okresného riaditeľstva.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel princípu subsidiarity je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súde, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Podľa § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre podnetom sa rozumie písomná alebo ústna žiadosť, návrh alebo iné podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (ďalej len „podávateľ podnetu“), ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti, najmä aby podal návrh na začatie konania pred súdom alebo opravný prostriedok, aby vstúpil do už začatého konania alebo vykonal iné opatrenia na odstránenie

porušenia zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Z citovaných ustanovení zákona o prokuratúre vyplýva, že podnet možno podať aj proti zákonnosti postupu a rozhodnutiam vyšetrovateľov a policajných orgánov, pričom prokurátor môže v súvislosti s výsledkami prešetrenia podnetu vykonať potrebné opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa zákona o prokuratúre alebo podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd považuje podnet, ako aj opakovaný podnet podľa zákona o prokuratúre za účinný prostriedok ochrany základných práv, vrátane tých základných práv, ktorých ochrany sa sťažovateľ svojou sťažnosťou domáha (m. m. IV. ÚS 330/04, I. ÚS 186/05).

Ústavný súd aj v predchádzajúcich konaniach vyslovil opakovane právny názor, že vynechanie tohto prostriedku nápravy (podnetu, opakovaného podnetu) v sústave orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu namietaného porušenia základných práv, ku ktorému malo podľa tvrdenia sťažovateľa dôjsť pri postupe, alebo pri rozhodovaní orgánu činného v (prípravnom) trestnom konaní, resp. aj pred začatím trestného stíhania (m. m. napr. I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Zo sťažnosti nevyplýva, či sťažovateľ podal podnet podľa príslušných ustanovení zákona o prokuratúre proti namietanému uzneseniu okresného riaditeľstva, hoci tak mohol a mal urobiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. V okolnostiach prípadu možno podľa názoru ústavného súdu totiž podnet (a prípadne aj opakovaný podnet) považovať za iný právny prostriedok ochrany podľa § 53 ods. 1 zákona o prokuratúre, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený podľa zákona o prokuratúre.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o prokuratúre z dôvodu jej neprípustnosti.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2009